

Άρειος Πάγος 1280/1985, Τμ. Β'

Πηγή: Ε.Ε.Δ. 45/86 σελ. 601

Περίληψη: Ένορκες βεβαιώσεις. - Δεν χρειάζεται να αναφέρεται στην απόφαση του δικαστηρίου της ουσίας ο αριθμός και η χρονολογία των ενόρκων βεβαιώσεων, εφ' όσον δεν γεννάται αμφιβολία περί ποιών πρόκειται. - Εργατικό ατύχημα. - η εκδήλωση προϋπαρχούσης, έστω και σε λανθάνουσα κατάσταση, παθήσεως δεν αποτελεί εργατικό ατύχημα, εάν ο εργαζόμενος παρέχει εργασία υπό κανονικές συνθήκες. - Υπάρχει εργατικό ατύχημα, εάν εργασθεί υπό έκτακτες και δυσμενείς συνθήκες, στις οποίες οφείλεται (πρόσφορη αιτία) η εκδήλωση της παθήσεως, από την οποία προκλήθηκε ανικανότητα ή θάνατος. - Παροχή υπηρεσιών ασυρματιστού και εν μέρει ανθυποπλοίαρχου υπό κανονικές συνθήκες. - Θάνατος του ναυτικού. - Δεν υπάρχει εργατικό ατύχημα.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/1915 άρθρ. 1.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος κ. ΙΩ. ΓΟΥΡΝΑΣ

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης κ. ΙΩ. ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Δικηγόροι οι κ.κ. Παπαγιαννάκης, Β. Νομικός

Κατά την εκδίκαση των εργατικών διαφορών, οια και η υπό κρίση τοιαύτη το δικαστήριο λαμβάνει υπ' όψιν, εκτός άλλων, και τας νομοτύπως, κατ' άρθρ. 671 § 1 Κώδ. Πολ. Δικ. ληφθείσας ενόρκους βεβαιώσεις ενώπιον συμβολαιογράφου και Ειρηνοδίκου, αίτινες αποτελούν ίδιον αποδεικτικόν μέσον, διακεκριμένου από των εγγράφων, μη απαιτούμενου όπως μνημονεύει τον αριθμόν εκάστης εξ' αυτών καθώς και την χρονολογίαν της λήψεώς της εφ' όσον δεν γεννάται αμφιβολία περί ποιών ενόρκως βεβαιώσεων πρόκειται. Όθεν, ο 5ος λόγος αναιρέσεως, κατά τον οποίον δέον να αναιρεθῆ ἡ αναιρεσιβαλλομένη απόφασις, διότι ἔλαβεν υπ' όψιν προς σχηματισμόν της κρίσεώς της και τας μετὰ την τήρησιν των προϋποθέσεων του άρθρ. 671 § 1 εδάφ. β' Κώδ. Πολ. Δικ. ενώπιον του Ειρηνοδίκου Πειραιώς δοθείσας ενόρκους βεβαιώσεις "χωρίς να μνημονεύει τον αριθμόν αυτών ον ἔλαβον εις τον Ειρηνοδικεῖον Πειραιώς καθώς και την χρονολογίαν λήψεώς των" εἶναι απορριπτέος ως απαράδεκτος καθ' όσον διὰ του λόγου αναιρέσεως δεν τίθεται εν αμφιβόλω ποῖα ἦσαν αι ληφθείσαι υπ' όψιν ἔνορκαι βεβαιώσεις ἀλλ' απλῶς ὅτι δεν ἐμνημονεύθησαν εν τη ἀποφάσει ο ἀριθμὸς και ἡ ἡμερομηνία λήψεως αυτών. (...).

Κατά την έννοια του άρθρ. 1 του κώδ. ν. 551/1915 η εκδήλωση προϋπαρχούσης και εις λανθάνουσαν έστω κατάστασιν παθήσεως του εργαζομένου, δεν αποτελεί εργατικόν ατύχημα, εάν ούτος παρέχη την εργασία του υπό κανονικὰς συνθήκας, ενώ αντιθέτως υφίσταται εργατικόν ατύχημα, εάν παρέχη την εργασία του υπό εκτάκτους και δυσμενείς συνθήκας και εις αυτάς, ως προσφόρου αιτίας, οφείλεται η εκδήλωσις τη παθήσεως και εντεύθεν η ανικανότης ή ο θάνατος αυτού. Εν προκειμένω το δικάσαν Εφετεῖον, διὰ της προσβαλλομένης αποφάσεώς του, ως εξ αυτής προκύπτει, εδέξατο τα εξής: Ο σύζυγος της πρώτης των αναιρεσιόντων και πατήρ των υπ' αυτής αντιπροσωπευομένων ανηλίκων Α.Σ. εναυτολογήθη την 15.5.1976 ως ασυρματιστής επί του την Λιβεριανήν σημαίαν, τότε φέροντος δεξαμενοπλοίου "S.C.", (...), εξηκολούθησε δε υπό την αυτήν ιδιότητα εργαζόμενος επί του ίδιου πλοίου και μετά την κατ' Ιούλιον 1976 αλλαγὴν της σημαίας του εις Ελληνικήν και την (...) εγγραφὴν του εις τα νηολόγια Πειραιώς. Κατὰ Σεπτέμβριον του αυτού έτους η υπό της συνθέσεως των μελών του πληρώματος του πλοίου τούτου προβλεπομένη, κατὰ τον Ελληνικόν νόμον, δευτέρα θέσις ανθυποπλοίαρχου ήτο κενή. Συνεφώνησε, τότε μετὰ του πλοίαρχου του πλοίου, να εκτελεί εκείνος πέραν της ως ασυρματιστού εργασίας του, και τα καθήκοντα του ελλείποντος ανθυποπλοίαρχου από κοινού μετὰ του πλοίαρχου. Ειδικώτερον ανέλαβεν, επί τη καταβολή εις αυτόν του ημίσεως των αποδοχών του ανθυποπλοίαρχου να εκτελή την από 8ης πρωίνης μέχρι της 12ης μεσημβρινῆς ώρας φυλακήν του ελλείποντος ως άνω αξιωματικῶν μόνος επί της γεφύρας του πλοίου, ενώ τας λοιπάς ώρας φυλακῆς του ανθυποπλοίαρχου εξετέλει ο πλοίαρχος, τας δε λοιπάς εργασίας και καθήκοντα αυτού ο υπηρετών έτερος ανθυποπλοίαρχος Θ.Μ. Τόσον την κυρίαν, όσον και την πρόσθετον ως ανθυποπλοίαρχου υπηρεσίαν του, εξηκολούθησεν ο δικαιιοπάροχος των εναγόντων από της καταρτίσεως της ως άνω ειδικῆς συμφωνίας μέχρι του κατὰ την 8.2.1977 επισυμβάντος θανάτου του. Η διπλή αυτή απασχόλησις του, δεν υπήρξεν ως εκ των συνθηκών υπό της οποίας παρείχετο και δη ως εκ της φύσεως της εργασίας και των καθηκόντων του ασυρματιστού και του γεγονότος ότι η εις αναπλήρωσιν του ελλείποντος ανθυποπλοίαρχου προσφερθείσα υπηρεσία, συνίστατο μόνον εις τετράωρον και δη εν καιρῶ ημέρας φυλακῆν γέφυρας, ασυνήθης, δύσκολος, αγχώδης ή ιδιαιτέρως κοπιώδης. Την 7.2.1977 το πλοῖον ήτο αγκυροβολημένον εις το αγκυροβόλιον Β.Σ. (...) της πολιτείας Λουιζιάνα των Η.Π.Α. Την 20.20' ώραν της αυτής ημέρας ήρχισαν αι προετοιμασίαι διὰ την μεθόρμισιν του πλοίου εις την προβλήτα Ρ.Μ., το πλοῖον δε και

το πλήρωμά του, μεταξύ του οποίου και ο θανών, ο οποίος ευρίσκετο μαζί με τον πλοίαρχον και τον πλοηγόν εις την γέφυραν του πλοίου, ήτο εις ετοιμότητα και αναμονή. Περί την 1ην πρωϊνήν ώραν της 8.2.1977 αφίχθη ρυμουλκόν, ήρχισαν δε τότε οι χειρισμοί και αι κινήσεις διά την πραγματοποίησιν της μεθορμίσεως, η οποία ολοκληρώθη την 02.15' ώραν της ίδιας ημέρας, ο θανών μετά το πέρας αυτής απεσύρθη εις τον κοιτωνίσκον του προς ανάπαυσιν. Η μεθόρμις δεν υπήρξε διά το πλήρωμα και τους αξιωματικούς του πλοίου κοπιώδης, πέραν του συνήθους τουλάχιστον, εγένετο δε ομαλώς, χωρίς απρόοπτα προβλήματα ή οιονδήποτε κίνδυνον. Περί την 5.40' ώραν της αυτής ημέρας, ο ασυρματιστής αφύπνισε τον πλοίαρχον, παραπονούμενος δι' εντόνους πόνους εις το στήθος και δύσπνοϊαν. Ο τελευταίος ειδοποίησεν αμέσως τον πράκτορα του πλοίου εις τον ως άνω λιμένα και μετά ημίσειαν ώραν περίπου ο ασθενής ωδηγήθη δι' αυτοκινήτου εις το νοσοκομείον (...) όπου και περί την 8.25' ώραν της αυτής πάντοτε ημέρας απεβίωσεν, εκ κοιλιακής μαρμαριγής, θρομβώσεως στεφανιαίας και ισχαιμίας. Ο εκ καρδιακής προσβολής ως άνω θάνατος δεν ήτο απότοκος της καταπονήσεώς του εκ της παραλλήλως προς τα καθήκοντα ως ασυρματιστού του πλοίου εκτελέσεως και της εργασίας του ελλείποντος ανθυποπλοίαρχου, διότι εκ της διπλής απασχολήσεως ούτε υπέστη ούτε κόπωσιν ή καταπόνησιν των σωματικών δυνάμεων πέρας της συνήθους, ούτε η τοιαύτη κόπωσις αποτελεί γενεσιουργόν αιτίαν των αγγειακών παθήσεων. Η πρόσθετος ως ανθυποπλοίαρχου εργασία του και εάν έτι επέφερον καταπόνησιν του οργανισμού του θανόντος παρά το γεγονός, ότι ούτος είχε συμπληρώσει το 40όν έτος της ηλικίας του και ήτο ανθεκτικός εις την κόπωσιν εκ της εργασίας, και πάλιν και τούτο δεν αποτελεί βίαιον εξωτερικόν αίτιον, άσχετον προς τον οργανισμόν του συμβάν αφού η παροχή των ως άνω υπηρεσιών ασυρματιστού και εν μέρει ανθυποπλοίαρχου εγένετο υπό κανονικής και προσιδιαζούσας εις την φύσιν των εργασιών αυτών συνθήκας. Βάσει δε των εν λόγω παραδοχών και δι' επικυρώσεως της πρωτοδίκου αποφάσεως το Εφετεϊόν έκρινεν, ότι ο θάνατος του δικαιοπαρόχου των αναιρεσιόντων δεν οφείλεται εις εργατικόν ατύχημα και απέρριψε την ένδικον αγωγήν, διώκουσαν την καταβολήν της υπό του κώδ. ν. 551/1915 προβλεπομένης αποζημιώσεως. Ούτως αποφηνάμενον το Εφετεϊόν, ήτοι δεχθέν, ότι ο θάνατος του ως είρηται ναυτικού οφείλεται εις οργανικήν πάθησιν αυτού και ουχι εις εξωτερικά αίτια και δη εις ασυνήθεις, εκτάκτους ή εξαιρετικές συνθήκας εκτελέσεως της εργασίας, διέλαβεν σαφείς, πλήρεις και ουχι αντιφατικές αιτιολογίας και δεν παρεβίασεν ευθέως ή εκ πλαγίου τας προαναφερθείσας διατάξεις ούτε τας των άρθρων 89 του ν.δ. 187/1973, 134 § 1β' του β.δ. 806/1970 (Φ.Ε.Κ. Α', 275/1970) και των διά των υπ' αριθ. 70100/1547/1975 και 70100/2486/1977 αποφάσεων Υ.Ε.Ν. (Φ.Ε.Κ. Β', 362/1.4.1975 και 384/10.4.1977), κυρωθεισών από 10.3.1975 και 11.3.1977 συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Όθεν, οι τα ενάντια υποστηρίζοντες πρώτος, δεύτερος και τρίτος λόγοι αναιρέσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. (Επικυρώνει την 237/1981 Εφετ. Πειραιώς).